

АФАНАСЬЄВА О.М.

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

“AND WE'VE GOT ALL OF YOU HERE TODAY”: МІФОРИТУАЛЬНИЙ ХРОНОТОП СВЯТА В КОМУНІКАТИВНОМУ І ДИСКУРСИВНОМУ АСПЕКТАХ

Статтю присвячено аналізу часово-просторових відношень у розбудові комунікативно-дискурсивної події святкування Дня незалежності США 4 липня. Основну увагу сфокусовано на виокремленні міфоритуальних засад вітальних промов американських президентів з нагоди цього свята та ситуації їх виголошення.

Ключові слова: хронотоп, міф, ритуал, сакральне, світське, комунікація, дискурс, промова, святкування.

Статья посвящена анализу временно-пространственных отношений в построении коммуникативно-дискурсивного события празднования Дня независимости США 4 июля. Основное внимание сфокусировано на выделении мифоритуальных основ приветственных речей американских президентов по случаю этого праздника и ситуации их произнесения.

Ключевые слова: хронотоп, миф, ритуал, сакральное, светское, коммуникация, дискурс, речь, празднование.

The article is devoted to the analysis of time-space relationships in the organization of communicative and discursive celebration event of the Independence Day on July 4 in the USA. The main attention is focused on highlighting the mythic and ritual principles of American presidents' greeting speeches on this occasion and circumstances of their deliverance.

Key words: chronotope, myth, ritual, sacred, mundane, communication, discourse, remarks, celebration.

Вивчення різних аспектів суспільного життя в дискурсивно-комунікативній площині стало наразі однією з найбільш **актуальних** галузей сучасного мовознавства та міждисциплінарних студій. До таких складних суспільних явищ слід віднести різноманітні форми ритуалізованої взаємодії. Як

Афанасьєва О.М.

ззначає М.Вілсон, ритуал розкриває цінності на їх найглибшому рівні, люди виражають у ритуалі те, що ними рухає найбільшою мірою, а з огляду на те, що форма такого вираження є умовною та обов'язковою, йдеться про розкриття групових цінностей. Саме тому вивчення ритуалів є ключем до розуміння сутнісної організації людських суспільств [1: 241]. До найпоширеніших форм ритуального дійства в сучасному суспільстві можна віднести святкування значущої для цієї спільноти події, передусім національні свята. У широкому плані таке святкування можна розглядати як комунікативну подію, яка засновується на загальних принципах організації комунікативної ситуації. Як відомо, комунікативна ситуація включає низку чинників, до яких відносяться час і місце, фізичне і матеріальне оточення, комуніканти з їх сталими характеристиками та ситуативно зумовленими особливостями, канал та код спілкування. Крім того, будь-яку комунікативну ситуацію включено до широкого суспільно-історичного контексту, системи дискурсів та відповідних жанрів, властивих певній спільноті на даному етапі її розвитку. Значущим моментом виступає тут кореляція часово-просторових характеристик конкретної комунікативної ситуації та хронотопу цієї ситуації як комунікативної події. Ця остання має суспільне, символічне значення в житті спільноти та розташовується в дискурсивній площині, яка є місцем породження смислів, що транслюються в процесі комунікації та встановлюють певні відносини між учасниками спілкування. Саме тому ми визначили **метою** цієї статті дослідження репрезентації в дискурсивному і комунікативному планах часово-просторового аспекту святкування Дня незалежності 4 липня у США. Крім того, такий тип дослідження передбачає врахування культурно значущих чинників, пов'язаних із сакралізацією свята з огляду на його міфоритуальні засади. **Об'єктом** аналізу є часово-просторові відношення, які структурують святкування Дня незалежності, а його **предметом** – комунікативні та дискурсивні особливості представлення цих відношень у їх міфоритуальному вимірі. **Матеріалом** послужили вітальні промови президентів Р.Рейгана та Б.Обами, виголошені з

Афанасьєва О.М.

нагоди святкування Дня незалежності. **Новизну** дослідження становить визначення комунікативних та дискурсивних особливостей світської сакралізації святкування Дня незалежності у США.

В історії кожного народу є певна подія, яка змінила політичний устрій, трансформувала систему суспільних цінностей та уявлень, закріпилася в національній традиції та створила новий її вимір. Такі визначні події стають зазвичай об'єктом сакралізації та знаходять відповідні форми ритуалізованого представлення, святкування, які, в залежності від епохи та її політичних, суспільних, культурних доміант, можуть набувати як релігійного, так і світського або, найчастіше змішаного характеру. Як зазначає М.Еліаде, оцінити глибину прірви, яка розділяє два досвіди – священний і світський, можна, читаючи роботи про священний простір і ритуальний устрій людського житла, про різні прояви релігійного досвіду по відношенню до Часу, про взаємовідносини релігійної людини з Природою і світом інструментів, про освячення самого життя людини і про священний характер основних життєвих функцій [2: 19]. Водночас, з погляду Г.Лінча, у широкому сенсі поняття сакрального простягається від центральної системи цінностей, навкруги якої утворюється конкретне суспільство, до цінностей, які певні революційні, ідеологічні та релігійні групи вважають сакральними [3: 35]. Дослідник вважає, що сакральне є комунікативною структурою, сфокусованою на абсолютних реаліях, навколо яких конститууються смисли суспільного життя і висуваються нормативні вимоги щодо поведінки в соціальному житті [там само: 133]. Саме свято виступає в житті суспільства тією особливою подією, яка репрезентує ці цінності і смисли, комунікуючи, поширюючи їх на все суспільство та залучаючи його до їх освоєння. Особлива роль належить часово-просторовій організації святкового дійства, передусім його вербалізованим формам (виступам, промова тощо).

У цій розвідці ми розглянемо дискурсивно-комунікативні особливості часово-просторової організації національного свята, виходячи з таких його характеристик:

- 1) сценаризація свята та повна чи часткова синхронізація компонентів свята у різних точках простору;
- 2) виокремлення хронотопу свята з повсякденного перебігу життя;
- 3) організація символічного центру та сакрального часу;
- 4) складна структура дискурсивно-комунікативного хронотопу.

Значний інтерес в цьому плані представляє той факт, що святкування Дня незалежності не є давньою традицією, а бере свій початок від 4 липня 1776 року, дати підписання Декларації незалежності Другим Континентальним конгресом у Філадельфії, штат Пенсільванія. Уже наступного року цей день почали святкувати в Філадельфії та називати “днем, який ми святкуємо” та “славетним 4 липня”. Майже сто років потому у 1870 році Конгрес США оголосив 4 липня офіційним державним святом.

Ще у липні 1776 році Джон Адамс описав проект майбутнього святкування у своєму листі дружини: I am apt to believe that it will be celebrated, by succeeding Generations, as the great anniversary Festival. It ought to be commemorated, as the Day of Deliverance by solemn Acts of Devotion to God Almighty. It ought to be solemnized with Pomp and Parade, with Shews, Games, Sports, Guns, Bells, Bonfires and Illuminations from one End of this Continent to the other from this Time forward forever more [4].

Уже з 1777 року святкування відбувалося за подібним сценарієм, який включав різні компоненти, що наслідували у більшості випадків давніші європейські традиції, привезені переселенцями до нового континенту, а також архаїчні ритуали. Зміни в сценаризації свята, які відбувалися в різні періоди, можуть свідчити про послаблення його сакральної сутності і перетворення на звичайний вихідний день. Такі міркування наводить Е.Етціоні: “The way we celebrate our holidays tells volumes about the values to which we are committed. Over the last decades, in many suburbs,

patriotic parades of bands playing Sousa marches, veterans carrying tattered flags and fire departments proudly displaying the community's shiny new truck have been replaced by barbecues in backyards and an additional day on the beach. We no longer measure the day by the number of flags raised from rooftops and verandahs or the length of patriotic speeches, but by the pounds of hot dogs consumed, beer lapped up and, above all, the record of people killed driving under the influence. Even if there is a concert in the commons, it is likely to be an imitation Beach Boys (“cruising with a girl...”), Van Halen or maybe Brahms. Fireworks still abound, but their colors are not necessarily red, white and blue. While in small-town America and in working neighborhoods glimpses of the traditional Fourth, celebrated on Main Street, can still be caught, in many upscale communities it is a day friends hang out with each other, at home or at a private picnic” [5].

У різних штатах, великих містах і невеликих населених пунктах святкування є прив’язаним до місцевих особливостей, але водночас існують ті об’єднанчі моменти, які і складають суспільно значущу символічну сутність свята. Одним із таких компонентів є промова президента з нагоди Дня незалежності, яку його співгромадяни можуть чути і спостерігати наживо або у запису. Вітальна промова президента є частиною святкового дійства, у якому він бере на себе роль головного актора. Саме таку ситуацію якнайкраще представляє Дж.Александр, описуючи дію-перформанс, в якій реалізуються владні відношення. Як зазначає дослідник, для досягнення успіху індивідуальний чи колективний актор має бути здатним комунікувати смисли своїх дій, яким повинні повірити інші. Така комунікація довіри відбувається, коли діяч стає актором у сценарії. Якщо аудиторія ідентифікує себе з цим актором й емоційно пов’язує себе зі сценарієм, то вона повірить йому, прийме його символічну проекцію. Таким чином, у цьому дійстві беруть участь актор, колективні уявлення, засоби символічного продукування, мізансцена, соціальна влада й аудиторія [6]. Отже, ідентифікація президента як головного актора святкового дійства відбувається як шляхом його особистісного

упізнання або/та оголошення про його появу, так і завдяки його символічним атрибутам, серед яких:

- право на суспільно визначальний дискурс та його широке розповсюдження, наприклад, трансляцію по телебаченню;
- право на суспільно значущий “сакральний” час;
- право на ініціальне слово;
- право на організацію символічних просторових відношень;
- право вибору та залучення аудиторії до святкового хронотопу.

Цікаво відмітити, що право на суспільно значущий час є наразі одним із обов’язкових топосів вітальної промови:

“My remarks tonight will be brief...” [7].

“So I don't want to keep you from the food, but let me just say this” [8].

“We want you to enjoy yourselves, so I'm going to keep my remarks brief” [9].

Президент посилається на це право, імплікуючи його самою ситуацією взяття слова, проте одразу обмежує, даючи зрозуміти, що поважає право кожного на отримання задоволення від інших складових святкування – видовищ, музики, трапези, спілкування з іншими людьми тощо. Таким чином, скорочуючи свій “сакральний” суспільно спрямований час, головний актор ритуального дійства “розширює” особистий чи комунотарний святковий час інших учасників, наділяє їх правом розпоряджатися ним. Іще Е.Дюркгайм привернув увагу до особливої ролі часу в організації сакральних ритуальних форм суспільного життя. Учений розглядає категорію часу як таку, яка організується колективно, і зазначає, що поділ на дні, тижні, місяці, роки тощо відповідає періодичності ритуалів, свят, публічних церемоній, а календар відбиває ритм колективної діяльності й водночас виконує функцію забезпечення регулярності [10:13]. З цього погляду, саме святковий час є особливо цінним і його “наповнення” має важливе значення як для суспільства, так і для окремої особи.

Крім того, саме президент має визначальне для ритуалу право започаткування святкування. Вітальне слово є тією точкою відліку, тим “початком”, тією межею, яка відділяє свято від повсякденності, сакральне від профанного. Таким ініціальним актом можна вважати вітання зі святом: “*Happy Fourth of July!*” [9]. При цьому, у своєму виступі президент структурує час свята на моноцентричний “сакральний” час самої промови, та поліцентричний святковий світський час, який настає після закінчення його виступу:

“*Now, let’s have some fun — let the celebration begin!*” [7].

“*And with that, let me turn it back over to the Marine Band*” [8].

“*Have a great party. Have a hotdog. Have a hamburger. We want to see you dancing*” [9].

Не менш важливе символічне значення має просторова організація святкування, а саме виокремлення центру символічного простору нації, до якого головний актор залучає своїх співгромадян. Цей центр має, з одного боку, конкретну локалізацію – галявина біля Білого дому (символу президентської влади й відмежованого перебування там головного актора) чи авіаносця “Джон Кеннеді” у Нью-Йоркській гавані (символу військової потуги США), а з іншого, незважаючи на конкретну локалізацію, – це завжди сакральний центр, навколо якого утворюється суспільний простір нації. Позначення чи демонстрація цього локусу влади і сили є одним із засобів символічного продукування [6], завдяки якому головний актор здійснює свою власну символічну локалізацію. Він виокремлюється у символічному і фізичному просторі і, водночас, залучає до нього обрану аудиторію та, завдяки медіа, усю націю чи навіть увесь світ. Сам мовець завжди займає головну, дистанційовану від аудиторії позицію. Місце виголошення промови відповідно позначається у промові:

“*In a few moments the celebration will begin here in New York Harbor*” [7].

“*Welcome to the White House!*” [8; 9].

Це “місце сили” є тим самим *here*, де знаходиться головний актор і, незалежно від своєї географічної локації, стає його владним

атрибутом. Водночас місце виголошення промови зумовлює її комунікативні і дискурсивні особливості. Коли “хазяїн Білого дому” виголошує свою промову саме там, він будує її, виходячи передусім із ритуалу гостинності. Його гості, а саме представники збройних сил США, є уособленням всього американського суспільства, які є фізично присутніми “тут і зараз” на зустрічі з президентом. Ритуал гостинності включає вітання (“*Hello, everybody!*”), формули гостинного прийому (“*Welcome to the White House!*”), подяку за візит (“*we're thankful that you get a chance to spend the Fourth here with us*”), благословення, в якому гості президента можуть поєднуватися зі всією країною (“*God bless you all, and God bless the United States of America!*”). Президент Обама надає у своїй промові також опис приготування до прийому гостей:

“So we've tried to plan a proper Fourth of July celebration. We're grilling some food. We've got the fireworks coming. We've got lots of music. The band fun. is here with us today. (Applause.) And we've got multiple groups from our Marine Band – we've got the Marine Concert Band. We've got the Dixieland Band. We've got the Marching Band. And we've got Free Country, the country band. (Applause.) So we hope everybody has a great time” [8].

Промова президента обов'язково включає рефлексію відповідної комунікативної ситуації, постійні посилення на “тут і зараз”, складне структурування комунікативного простору як простору взаємодії *I, you* і *we*, які виокремлюють особливий сакральний час, а також фізичний і символічний простір свята. Втіленням такої сакральної “деіксизації” комунікативної ситуації може служити наступний вислів президента Обама: “*And we've got all of you here today*” [8], який ми винесли у назву статті. Слід зазначити тенденцію до діалогізації в рамках виголошення промови, що спостерігаємо у виступі президента Обама 4 липня 2014 року, до якого долучаються перша леді та запрошені гості:

“THE PRESIDENT: Hello, everybody! (Applause.) Happy Fourth of July! Welcome to the White House!

AUDIENCE MEMBER: Thank you!

MRS. OBAMA: You're welcome!

THE PRESIDENT: No, thank you. (Laughter.)” [9].

Таким чином, право на сакральний комунікативний простір набувають інші актори, відбувається двосторонній процес десакралізації права на слово головного актора та сакралізації прав інших. Проте, така діалогізація відбувається в рамках ритуалу гостинності або переходу головного актора до іншої повсякденної, спільної з іншими учасниками ролі, наприклад, батька, чоловіка, сім'янина.

Залучення до сакрального хронотопу інших учасників пов'язано з ще одним ритуалом, якому П.Бурдье дав назву ритуалу інституціоналізації, замінюючи ним, стосовно сучасної доби, поняття “ритуалу переходу”, уведене А.Ван Геннепом [11]. Так, П.Бурдье вважає, що сам акт інвеститури – наділення певними повноваженнями чи відзнаками, має реальну символічну ефективність, адже він у такий спосіб трансформує “посвячену” особу: він змінює уявлення про неї інших осіб та їх ставлення до неї (зокрема йдеться про титули, звання, знаки пошани), а також уявлення самої цієї особи про себе та відповідні зміни в її поведінці [12: 59]. Президент Обама не лише вітає особисто запрошених на святкування представників збройних сил США, але й надає коротку історію їх звитяги – своєрідного обґрунтування обраності цих осіб:

“We salute our airmen – like Technical Sergeant Cheryl Uylaki, who manages the Fisher House at Dover Air Force Base, ensuring the families of our fallen are always provided comfort and care worthy of their profound sacrifice. We’re so grateful to you, Cheryl, for your great work. (Applause.)” [9].

Водночас вітальне слово президента включає інший вимір сакрального хронотопу, а саме звернення до “початку часів”, тобто початку сучасної історії США як демократичної держави. Вітальна промова обов'язково включає розповідь про історію Дня незалежності, про відповідні історичні події та їх героїв. При цьому президент зазвичай обґрунтовує необхідність такої розповіді як першопричини свята:

“My remarks tonight will be brief, but it’s worth remembering that all the celebration of this day is rooted in history” [7].

“So I don’t want to keep you from the food, but let me just say this. There are children all over the world right now asking their parents what’s so special about today. And maybe some of those little ones are running around even here on the South Lawn, thinking, well, this is just an excuse for some hotdogs. (Laughter.) But it’s worth remembering what happened 237 years ago on this date and what it meant to the world” [8].

“Now, this is a gorgeous day. We want you to enjoy yourselves, so I’m going to keep my remarks brief. But it is important to remember why we’re here” [9].

Таким чином відбувається перехід до сакрального хронотопу “початку”, яке є часом утворення нації та формування її цінностей, утворення її фізичного і символічного простору. Такий сакральний світський час виходить із поняття часу священного, який М.Еліаде характеризує таким чином: “Священний Час може бути повернений і повторений нескінченну кількість разів. З певного погляду про нього можна сказати, що він не “тече”, що він не складає незворотної “протяжності”. Це у найвищій мірі онтологічний “парменидів” час: він завжди є рівним самому собі, не змінюється і не стікає” [2: 48]. Дослідник вважає, що саме відновлення початкового і священного часу відрізняє поведінку людини під час свята, від її поведінки до та після нього [там само: 57].

В.Уорнер зазначає у свою чергу, що сакральний час зв’язує в одну систему раціональні і верифіковані референції об’єктивного часу, які входять до календаря, годинника та умоглядної конструкції, з почуттями, настроями і значущостями емоційних і нерациональних упорядкувань соціального часу, а також його упорядкувань на видовому рівні. За допомогою реіфікації він реконструює їх і переводить у божественний і сакральний порядок [13: 461]. Встановлення подібного емоційного зв’язку з сучасністю знаходимо в наступному фрагменті, де особовий займенник *we* поєднує покоління американців в часі і просторі, а риторична

побудова висловлення за моделлю синтаксичного паралелізму сприяє посиленню афективного впливу на аудиторію:

“Two hundred and thirty-eight years ago, our founders came together and declared a new nation and a revolutionary idea – the belief that we are all created equal; that we’re free to govern ourselves; that each of us is entitled to life and liberty, and the pursuit of happiness” [9].

Поєднання, накладання часово-просторових вимірів початкової комунікативної події і сучасної ситуації святкування чітко позначено закликком Р.Рейгана ще раз послухати виголошені батьками-засновниками слова:

“For just a moment, let us listen to the words again: “We hold these truths to be self-evident, that all men are created equal, that they are endowed by their Creator with certain unalienable Rights, that among these are Life, Liberty, and the pursuit of Happiness” [7]. (1986).

Формування нового символічного ціннісного простору молодій нації представлено Р.Рейганом як шлях, подолання дистанції, як у прямому фізичному, так і в метафоричному сенсі. Як і ідея “початку часів”, так і центрування простору і шляху, що веде до цього ціннісного центру, становлять основу давнього міфологічного конструювання реальності. “У певному сенсі, – зауважує В.Топоров, – можна умовно вважати, що шлях завжди веде до бажаного центру: незалежно від його реальної локалізації він є виділеним як свого роду центр у міфопоетичному аксіологічному просторі” [14: 340]. Сама територія країни стає простором демократії, який виступає ціннісним осередком світового простору, а його символічним центром, у свою чергу, стає статуя Свободи, на освячення якої посилається президент:

“Last night when we rededicated Miss Liberty and relit her torch, we reflected on all the millions who came here in search of the dream of freedom inaugurated in Independence Hall. We reflected, too, on their courage in coming great distances and settling in a foreign land and then passing on to their children and their children’s children the hope symbolized in this statue here just behind us: the hope that is America. It is

a hope that someday every people and every nation of the world will know the blessings of liberty” [7].

Таке подвійне центрування фізичного і символічного простору відбиває архаїчну організацію сакрального простору як упорядкування відносно певного центру. Б.Обама наголошує на ціннісному вимірі простору, а його представлення як світового центру відбувається за допомогою метафори маяка, яка водночас імплікує ідею порятунку та пункту призначення небезпечної подорожі через океан:

“And now, 237 years later, this improbable experiment in democracy, the United States of America, stands as the greatest nation on Earth. (Applause.) And what makes us great is not our size or our wealth, but our values and our ideals and the fact that we’re willing to fight for them. A land of liberty and opportunity; a global defender of peace and freedom; a beacon of hope for people everywhere who cherish those ideals” [8].

Складний символічний хронотоп представлено в наступному фрагменті з промови президента Рейгана. У ньому часові вектори минулого, сучасності і майбутнього представлено в модально-оцінній перспективі: гордість за “початок часів”, його героїв та цінності, надії та сподівання щодо майбутнього. Сучасність постає у промісивному акті, який має поєднувати минуле і майбутнє. Просторова перспектива постає у вигляді шляху до єднання, до зняття розділення, що закріпить.

“My fellow Americans, it falls to us to keep faith with them [Jefferson and Adams] and all the great Americans of our past. Believe me, if there’s one impression I carry with me after the privilege of holding for 5\1/2\ years the office held by Adams and Jefferson and Lincoln, it is this: that the things that unite us — America’s past of which we’re so proud, our hopes and aspirations for the future of the world and this much-loved country — these things far outweigh what little divides us. And so tonight we reaffirm that Jew and gentile, we are one nation under God; that black and white, we are one nation indivisible; that Republican and Democrat, we are all Americans. Tonight, with heart and hand, through whatever trial and travail, we pledge ourselves to each other and to the cause of human

freedom, the cause that has given light to this land and hope to the world" [7].

Тут доречно буде навести міркування В.Уорнера, який вважає, що такі "колективні спогади про вчорашнє стають надійною і гідною довіри картою для знання того, що станеться завтра, знімаючи тим самим тривогу з приводу невизначеності майбутнього" [13: 460].

Іншим важливим атрибутом сакрального простору є його кордони, відділення від неупорядкованого хаосу. Інші території у такій перспективі розглядаються як віддалені, розкидані по світу. Водночас президент Обама розвиває думку про розширення кордонів символічного простору свободи і демократії, тобто подальшого впорядкування хаосу:

"And we have also earned it – you have earned it – because as part of a long line of folks who are willing to fight for those ideals, we've been able to not only preserve and make more perfect this union, but also try to spread that light elsewhere. You, the fighting men and women of the United States, and those who came before you, you've played a special role. You defended our nation at home and abroad. You fought for our nation's beliefs, to make the world a better and safer place. People in scattered corners of the world live in peace today are free to write their own futures, because of you" [8].

Упорядкування простору відбувається не лише шляхом його центрування, але й розбудови, структурування, наповнення як матеріальними, так і символічними цінностями. У наступному фрагменті ці смисли поєднуються з ідеєю шляху у часі:

"And in the generations that have followed – through war and peace, through depression and prosperity – these truths have guided us as we have built the greatest democratic, economic, and military force the world has ever known" [9].

Слід відмітити, що у промовах президента Обама спостерігається ще один аспект накладання фіксованої в часі і просторі і постійно повторюваної з нагоди святкування символічної події та поняття *special day* у його актуальному, сімейному, особистісному вимірі. Ідеться про нагадування щодо дня народження

дочки президента, що також слугує нагодою до діалогізації промови, новим ракурсом представлення сакрального у світському:

“THE PRESIDENT: And, of course, this is always a special day for us because this is Malia’s birthday. (Applause.)

AUDIENCE MEMBER: She can get her license!

MRS. OBAMA: Oh, she’s going to get her license. (Laughter.)

THE PRESIDENT: She is. She’s getting her license, but she has to practice a little bit before that happens. (Laughter.)” [9].

Таким чином, аналіз промов президентів США з нагоди святкування Дня незалежності в їх культурно-історичному контексті показав особливу смислотворчу роль хронотопу як структури відношень, яка включає “там і тоді” початкової події до “тут і зараз” комунікативної події святкування, яка її відтворює та актуалізує на регулярній циклічно повторюваній основі. Смилова організація промови президента, яка є дискурсивно-комунікативним осередком святкування, включає зняття опозиції минулого і сучасного, представлення часового виміру в модально-ціннісному аспекті, формування ідеї позачасовості сформованих історичною подією символічних цінностей нації. В основі цих смислів лежить міфоруитуальне бачення “початку часів” та організації суспільного простору як фізичного та символічного центрування навколо осередку влади і сили та засадничих цінностей спільноти. При цьому формується двоспрямована тенденція до доцентровості – об’єднання на основі засадничих цінностей, та відцентрового руху до упорядкування “хаосу”, розширення кордонів упорядкованого простору. Комунікативний вектор показує центроформувальну роль головного актора дійства (президента), який є “режисером”, “регулятором” та ініціатором комунікативної взаємодії та виконує різні ритуальні функції – влади (спадкоємця символічних цінностей, їх гаранта та охоронця), інституціоналізації, гостинності. Семантична та риторична організація промови розкриває його хронотоп, вербалізуючи та імплікуючи його різними лінгвосеміотичними засобами. Перспективу подальших досліджень вбачаємо в розширенні поля пошуку ритуалізованих форм комунікації на матеріалі

англомовної лінгвокультури та зіставлення в його рамках специфіки національних лінгвокультур.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Wilson M.* Nyakyusa ritual and symbolism / Monica Wilson // *American Anthropologist*. – Vol. 56, no. 2, 1954. – P.228-241.
2. *Элиаде М.* Священное и мирское / Мирча Элиаде. – М.: Изд-во МГУ, 1994. 144 с.
3. *Lynch G.* The Sacred in the Modern World. A Cultural Sociological Approach / Gordon Lynch – Oxford: Oxford University Press, 2012. – 192 p.
4. *Adams J.* Letter to Abigail Adams, 3 July 1776 / John Adams. – Режим доступу: <http://www.masshist.org/digitaladams/archive/doc?id=L17760703jasecond>.
5. *Etzioni A.* July Fourth: Independence Together / Amitai Etzioni // *Wall Street Journal*, July 3, 1996. – P.8.
6. *Alexander J. C.* Performance and Power / Jeffrey C. Alexander. – Режим доступу: http://ccs.research.yale.edu/documents/public/alex_perfrmPower.pdf.
10. *Дюркгайм Е.* Первісні форми релігійного життя. Тотемна система в Австралії / Еміль Дюркгайм. – К.: Юніверс, 2002. – 423 с.
11. *Ван Геннеп А.* Обряды переходов. Систематическое изучение обрядов. / Арнольд ван Геннеп. – М.: Восточная литература, 1999. – 198 с.
12. *Bourdieu P.* Les rites comme actes d'institution / Pierre Bourdieu // *Actes de la recherche en sciences sociales*. – Vol. 43, juin 1982. – P. 58-63.
13. *Уорнер У.* Живые и мертвые / Уильям Уорнер. – М.— СПб: Университетская книга, 2000. – 671 с.
14. *Топоров В. Н.* Мировое дерево: Универсальные знаковые комплексы. / Владимир Николаевич Топоров. – Т. 1. — М.: Рукописные памятники Древней Руси, 2010. —448 с.

ДЖЕРЕЛА ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

7. July 4th flashback: Ronald Reagan's 1986 address to the nation. – Режим доступу: <http://www.theblaze.com/blog/2012/07/04/july-4th-flashback-ronald-reagans-1986-address-to-the-nation/>
8. Remarks by the President at Fourth of July Celebration. – Режим доступу: <http://www.whitehouse.gov/the-press-office/2014/07/05/remarks-president-fourth-july-celebration>
9. Remarks by the President at Fourth of July Celebration. – Режим доступу: <http://www.whitehouse.gov/the-press-office/2013/07/04/remarks-president-fourth-july-celebration>